

Yhteistoimintaa sote-uudistuksen jälkeen

Pitkään tekeillä ollut suomalaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus näyttää muotoutuvan rakenteen osalta sellaiseksi, että tulevat hyvinvointialueet (aiemmassa kielenkäytössä maakunnat) saavat järjestettäväkseen leijonanosan päihde- ja mielenterveyspalveluista, ja kuntien vastuulle jää ehkäisevä päihdetyö. Miten uusissa oloissa käy hoito- ja toipumispoluille, joiden tärkeitä osia A-killat ovat jo pitkään olleet useissa kymmenissä kunnissa?

Myllyhoitoyhdistyksen teettämässä selvityksessä (Uusikylä ja Laine 2020) korostetaan palveluketjujen ja hoitopolkujen saumattomuutta. Jos päihdehuollon asiakas lähetetään katkolta tai kuntoutusjaksolta kotiin ilman hänen kiinnittymistään minkään päihdetoimijan tarjoamaan jatkotukeen, hän jää sairautensa kanssa yksin. Sama tiedetään A-kiltatoiminnassa, jossa huolta hoito- ja toipumispoluista on kannettu jo pitkään.

Julkisessa terveydenhuollossa eri puolilla Suomea halutaan hyödyntää päihde- ja mielenterveystyön kokemusasiantuntijoita nykyistä enemmän, ja kohta palkkatyössä olevien kokemusasiantuntijoiden vastaanotot eivät ole enää kahden käden sormilla laskehtavissa. Tämä on hienoa kehitystä. Hyvinvointialueiden toimintaa järjestettäessä ei kuitenkaan tule missään nimessä unohtaa sitä valtavaa voimavaraa, mikä on päihdetyötä tekevissä järjestöissä vapaaehtoistyön ja vertaistoiminnan muodossa.

Hoito- ja toipumispolkujen turvaamiseksi ja parantamiseksi päihdetyötä tekevät järjestöt pitää ehdottomasti kytkeä tulevaisuuden sote-keskusten yhteistyörakenteeseen. Hyvinvointialueiden kannattaakin tukea vapaaehtoistyötä tekeviä järjestöjä taloudellisesti, sillä niiden panos ja toiminta toipumispolkujen osana on inhimilliseltä kannalta oikeastaan välttämätöntä ja hyvinvointialueen talouden kannalta katsottuna kustannustehokasta. Saumaton hoito- ja toipumispolku on mahdollinen, kun asiakas ohjataan A-kiltatoimintaan ja hänet saadaan kotoa käsin kiinnittymään päihde- ja mielenterveystyön yhteistyön kautta.

Kuntien kannattaa tulevaisuudessa satsata ehkäisevään päihdetyöhön oman toiminnan lisäksi yhteistyössä järjestöjen kanssa. A-killat ovat varteenotettavia kumppaneita jatkossakin. Jos kunta tarjoaa päihdetyötä vapaaehtoisuudelta tekeville yhdistykselle vaikkapa maksuttoman kokoontumistilan, se kyllä saa panokselleen vastinetta. A-kiltojen kannattaakin tuoda esille myös ehkäisevän päihdetyön puolta toiminnassaan. Lisäksi kannattaa harkita ehkäisevän päihdetyön kirjaamista yhdistyksen sääntöihin osaksi toiminnan tarkoitusta. Tällaisilla asioilla saattaa olla tulevaisuudessa merkitystä kuntayhteistyön kannalta. ■

Yrmy Ikonen